

Vasútépítő szocialista brigádok

Hol szorít a cipő —

a cipőgyárban?

Az épületek közt néhány égreöröző nyárfa, körös-körül mindenféle gépek. Mozdulatlan szállítószalag, sérült vágánygépkecs, elnémult betonkeverő várja sok más tár-sával együtt a gyógyító erőt, szakértelmet.

Két testvérbrigád

Ez a kép fogadja az embert, ha maga mögött hagyja a MÁV-Gépállomás feliratú vaskaput, a rókusai vasutas-birodalomban. A síneken túl, vagoncsoroktól takartan szerénykedő üzemi a MÁV szegedi igazgatóságának szentesi építészfőnökségéhez tartozik. Munkájuk évről évre növekszik, egyenes arányban a gépesítéssel; a sokasodó masinák javítása, karbantartása mind több kezet, szak-értelmet igényel.

És — mert bizony sok gondot okoz a szakemberhiány — egyre több odaadásra, szakmáseretetre, alkotó kedvre van szükség a feladatok ellátásához. Az üzemi két szocialista brigádja, a Zója és a Makarenko munkacso-pot különösen nagy érdeme-ket szerzett e tekintetben.

Bronzplakettesek

— Kemény négy év volt — mondja Lázár János, a lakato-szülészleg művezetője, a Zója-brigád parancsnoka. De azt is vallja, hogy megérte, most már, hogy megvan a gépészművelet oklevél, a mindennapi gyakorlatban jól hasznosíthatja a tanultakat. Hisz mindig több szak tudás kell az embernek, és ezt jól tudják itt, a lakatosműhelyben a többiek is, mások is tanulnak az „estin”.

Előbb csak Lázár Jánossal váltunk szót a szűkös irodá-ban, majd Meskál György üzemmérnök, Józsa Zoltán, a motorszerező részleg művezetője és Török István szak-szervezeti titkár is bekapcsolódik a beszélgetésbe. A brigádműlt a téma, s ha szót se szólnának is, a falon sor-jázó oklevelek elmondának: 1961-től kezdődően ötször nyerték el a szocialista cí-met. Igaz, hogy a bronzpla-kett a tíz lakatos közül csak négyet illet meg — Lázár János, Somogyi Imre, Szeme-si Sándor és Vanyó István alapító tagokak —, de az elismerésre szorgalmukkal mindannyian rászolgáltak. Nemkülönben a másik szocialista munkacsoport, a Makarenko-brigád tagjai is. Ők a motorszerezők, a bonyolult villamos szerkezetek tudói és

javítói, s öten — Gaál De-zsö, Kotormán András, Kun Sándor, Lajos Lajos és Vin-cze János brigádvezető — már megkapták a bronzpla-kettet (tartozunk annyival az igazságnak, hogy magát az érdemét még nem, csupán az oklevelet, s hogy a gépállo-másiak kicsit furcsállják is ezt a késedelmet).

A két munkacsoport szoros barátságban dolgozik, szinte kiegészítve egymás tevékeny-ségét. Mostanában, amikor a szegedi igazgatóság területén a 700-as vonal — a budapesti — felújításán munkálkodik az építésfőnökség, a terv tel-jesítése érdekében különösen fontos a „táppénzes” gépek gyors megjavítása. Ebben mindenkor, munkaidőn túl is számítani lehetett a két bri-gád tagságára.

Álltak szavukat

Meskál György, a fiatal üzemmérnök elmondja, hogy a gépállomáson is jelentős felajánlások születtek a párt-kongresszus tiszteletére. A két szocialista brigád vállalta, hogy a külső területen dolgozó nagy munkagépek üzemeltetését maximálisan biztosítja. Papiros terül szét az asztalon, hosszú lajstrom-ok öröközik meg a többlet-munkát, az ígérlet beváltását.

A Zója-brigád tagjai a szombat délutánjukat áldoz-ták rá, hogy az egyik betonkeverő hétéfőre üzemképes legyen. Egy szállítószalagot a korábbi száz óra helyett 70 óra alatt javítottak meg, s ugyancsak hamarabb — 80 helyett 60 munkaórával — tették munkaképesé a vá-gánygépkecsit. A közelműlt-ban a két hétre tervezett sín-hegesztési munkát két nappal a határidő lejárta előtt végezték el. Még jó néhány fontos, sürgető feladatot sikerült úgy megoldani, hogy időt takarítottak meg a

MÁV-nak; márpedig az idő pénz, s gyakran nem is cse-kély összeg, ha a gépállo-másról van szó.

Szép fegyvertény volt egy bakdaru megjavítása, amely a Makarenko-brigád nevéhez fűződik. Egész éjjel dolgoz-tak, hogy a daru másnap 9 órára üzemképes legyen, meg tudja rakni a szerelvényt. Ezen kívül még sok fontos masinát, köztük egy sor alá-verőgépet javítottak meg felajánlásuk teljesítéseként. Volt olyan is, hogy a gép rendes munkaideje után kezdtek hozzá, s másnap reggel műszak előtt adták át.

Üjtő kedv

Nemhiába technikaértó em-berek a lakatosok meg a sze-relők, mindkét munkacsoport jó néhány újítást ad be éven-ként. A Zója hatot nyújtott be az idén; köztük a szalag-görgő állító berendezés és a mechanikus kerékkihúzó szerkezet, mindkettő közös fejtörésből jött létre, s ne-héz probléma megoldását je-lenti. A Makarenko-brigád tíz beadott újításból kilen-tet fogadtak el, ezek közül négy kulcsfontosságú a ja-vítási munkákban.

A szocialista brigádok tag-jai igyekeznek túltekinteni az új határain, tanulni más műhelyekben, gyárakban is. Ezért jártak az autójavitó-ban és a kábelgyárban. Jelentős társadalmi munkát is végeztek, mindkét munkacsapa-tnál 300 körüli óraszám-mal mérhető a lelkes igyeken-zet.

Mikor legutóbb itt járt a Dél-Magyarország munka-társa, azt írta a két összeforr-t kollektívájáról, hogy munká-jukkal példát adnak a többi dolgozóknak. Azóta esztendő-k teltek el, s a példaadás még teljesebb, még eredménye-sebb lett a vasútépítő szocialista brigádnál.

S. M.

Olajtöltő állomás Algyén

Az ország képzeletbeli ka-rácsonyfája alá sok-sok vál-lalat, üzemi tette le ajándé-kát: a határidő előtti tervteljesítést.

A Kohó- és Gépipari Mi-nisztérium főigazgatóságai közül elsőként a Vaskohá-szati Igazgatóság jelentette,

hogyan befejezte az 1966-os évet.

Az Országos Kohólaj- és Gázipari Tröszt — más megszerezte eredménye mel-lett — a szegedi szénhidro-gén-medencében nagy be-ruházásokkal gyorsítja a hatalmas földgáz- és olaj-készlet felkutatását, ki-termelését.

A napokban adták át ren-deltetésének az algyő-sze-gedi gázvezetéket — mint jelentették. Több millió fo-rintos költséggel elkészült az algyői vasútállomáson az olajtöltő állomás. Ez emeli majd vasúti tartálykocsikba a kutakból távvezeték-en odaérkező olajat. Hamarosan átadják rendeltetésének az Algyő-Hódmezővásárhely közötti földgáz-távvezetéket is.

A Minőségi Cipőgyár sze-gedi gyáregységében szépek a munkatermek. Tágasak, világosak és tiszták. Olyan érzése támad az embernek, hogy itt, ilyen körülmények között még a munka is könnyebben megy. Meglehet, hogy így is van. De amikor a munkaügyi osztály száma-datait vizsgáljuk, érdekes és ellentmondó tényeket ta-lálunk... A normák és a teljesítések közötti összhang disszonáns.

Messze

a csillagos égbolttól

Emlékszünk még arra az időszakra, amikor ezer szá-zalékokat teljesítettek norma-ban dolgozó emberek. Akkoriban azt is megkér-deztük, hogy hol a plafon. A válasz csak annyi volt: a csillagos égbolt. Persze nem volt ez sem helyénvaló. Az a norma nem lehetett meg-alapozott, amelyet ezerszeresen túlteljesítettek, mert az sem jó norma, amelyet akár kétszeresére lehet teljesíteni. Viszont a tétel fordítottja is helytálló, azok a normák sem a legjobbak, amelyeket nem lehet teljesíteni, és rendre elmaradnak a 100 százalékos mércétől.

A cipőgyárban 527 ember dolgozik darabterben. A tel-jesítések átlaga a következő: az elmúlt első tíz hónap alapján állapították meg:

95 százalékgig 142 fő, 95—105 százalékgig 169 fő, 105—115 százalékgig 121 fő, 115 százalékgig 95 fő.

Tehát a darabterben dolgozóknak körülbelül egy-harmada nem éri el a kívánatos 100 százalékokat. Ebből nem lehet más következtetést levonni, minthogy valami nem stimmel. De mi ez a valami? Miért maradnak le ennyien, s miért kerül-nek olyan messzire a csil-lagos égboltozattól?

Nem vagyunk egyformák

Vannak ügyesebb, szorgal-masabb, begyakorlottabb dolgozók és fordítva — mondják a gyár vezetők. A tények is bizonyítják meg-állapításait: a 13-as te-memben dolgozó szűkezők közül ketten 110 százalék felett teljesítene, míg a harmadik társuk 90 százalék körül. Sok minden befolyásolhatja a teljesítés nagyságát, azon-ban ez a tény mégis csak egyénekre érvényes.

A gyárban viszont nem csupán erről van szó. Például a tűző 15-ös kollektíva az említett tíz hónap so-rán mindössze négyszer ér-te el a 100 százalékos szin-tet, hatszor jóval alatta maradt. A vizsgált hónapban — októberben — 92,5 százalék volt a 15-ös szalag eredmé-nye. Ugyanebben az időszak-ban az aljázó 15-ös részleg 110,8 százalékokat, a csákozók pedig 120 százalékokat produ-káltak.

Amikor az adatokat je-gyezgettem a munkaügyi osztályon, éppen hozták a 15-ös részleg normapanasz-könyvét. Ez volt beírva: „Kérjük vizsgálják felül az

57346-os modell bélelésének normaidejét, mert a meg-adott időre nem tudjuk el-vegezni. Nagy Lajosné, Ko-vács Mihályné, Herédi Ibo-ly, Botka Anna, Száltekei Györgyné, Ihar Erzsébet.” A kérelem indokolt — írta a bejegyzés végére Weber Gyuláné művezető. A panaszoknyvben rendszeres be-jegyzések találhatók a 15-ös részlegtől, s szinte kivétel nélkül ott a művezető egyet-értő aláírása is.

Ez a bejegyzés kíváncsivá tett, hogy közelebből is megismerjem a tűző 15-ös kollektíváját. Elvégre sem a vállalatnak, sem a munká-soknak nem lehet közbübs, hogy mennyire képesek a normákat teljesíteni. A vál-lalatnak szüksége van a produktumra, hiszen arra alapozza eladási, szállítási programját. A dolgozóknak is szüksége van a 100 százalékos teljesítésre, hiszen akkor kaphat teljes összegű bért, amelyre családi költségveté-sét, megélhetését alapozza. Ha nincs teljes értékű tel-jesítés, mind a két fél vesztes marad.

Ügy látszik, „kifogták”...

Ahol a 15-ös részleg dolgozik, ragyogó a környezet. Tetszetős, hátul nyitott női cipőket készítenek. Export-munka. A szalag letelején három leány dolgozik: Fogas Erzsébet, Gazdag Erzsébet és Kovács Mária. A mun-kájuk is egyforma, széle-zési feladat. Hármuknak 900 darabot kell nyolc óra alatt elkészíteni. Előző napi tel-jesítményük így alakult: Fogas Erzsébet 300 darab, Gazdag Erzsébet 270 darab, Ko-vács Mária 180 darab. Miért az eltérés? Kovács Mária csak ennny válaszol kény-szeredetten:

— Nem tudtam többet. A művezető, Weber Gyuláné kifűnő szakember, nagy gyakorlattal. Őt is nyugta-lanítja az állandó elmaradás. Érdeklődöm az okok felől.

— Sok volt az átállás. Többféle modellek, kis tételek. A 685-ös különösen nehéz volt. — Kivezető út? — Talán nem lesz ennyi apró tétel. Ez a logika nem passzol az új gazdasági mecha-nizmus elveihez. Nagy szeria, kis szeria? Nyilvánvaló, hogy a nagy tétel gazdasá-gos — a gyárnak. S a meg-

rendelőnek? Ha 50 ezer pá-rat rendel egyforma fazon-ban, akkor annyit kell gyártani. De ha ezer párat, vagy akár százat rendel, akkor annyit kell gyártani.

Az odáig rendben van, hogy a 15-ös kollektíva gyakran változtatja a mo-dellet, ha a megrendelések így kívánják. Csakhogy ez esetben jelentkezik a kere-sett ok. Ha a szalagon 50 ezer párat gyártanak, a nor-maidőket körülbelül 3 ezer pár legyártásakor érik el, s semmi zökkenő nem lehetsé-ges, hiszen a hátralevő 47 ezer párnál bőségesen meg-térülhet a kezdeti „tanuló-pénz”.

— Mire begyakorolnánk magunkat, lefutott a modell — mondja Weberné —, ezért van többek között gyenge eredményünk.

Segíteni mégis csak lehet

A 15-ös tűződe gyenge eredményt a vezetők is azzal magyarázzák, hogy gyakori az átállásuk. Az tény, hogy a kisebb mennyiségű gyártásnál a dolgozók bérpótlékot kapnak, de csak 3 ezer darabig, az említett csoport azonban gyakran gyárt 3500 darabos szeriát, amely nem sokban különbö-zik az előbbtől — a begya-korlás, a normák teljesítése terén.

Segíteni azonban mégis csak lehet valamiképpen. Ha az is oknak számít, hogy a dolgozók közötti különbség van akkor keresni kell a legideálisabb besorolást. Több munkaterületen is ki kellene próbálni például Ko-vács Mária-t és a hozzája ha-sználóan gyenge eredményt felmutató szakmunkásokat, s ott alkalmazni, ahol adottsá-gaiknak, ügyességének és kedvének is legjobb ered-ményt képes elérni. Való-sín megérné a gyárnak is ez a dolgozóknak is.

A kisebb szeriáknál pedig — amelyekre a későbbi idő-ben még inkább szükség lesz — olyan normatívákat és olyan bérezést kell kiala-kítani, hogy a dolgozó is érdekelt legyen. Egyébként erre helyes törekvések van-nak a cipőgyárban, az ügy-nevezett módszertőltekos bé-rezés bevezetésével. Remél-hetően sikerrel, s végül is eltűnik a ma még meglevő disszonáns eredmény az egyes csoportok teljesítése között.

Gazdag István

Villany és háztartás

Hazánkban nagy a fejlődés

A háztartások villamos-energia-fogyasztásáról érdekes áttekintést ad az Uni-pede L'Economie Electricque legújabb száma. Az országok többségében a háztartások villamosításában nagy a fej-

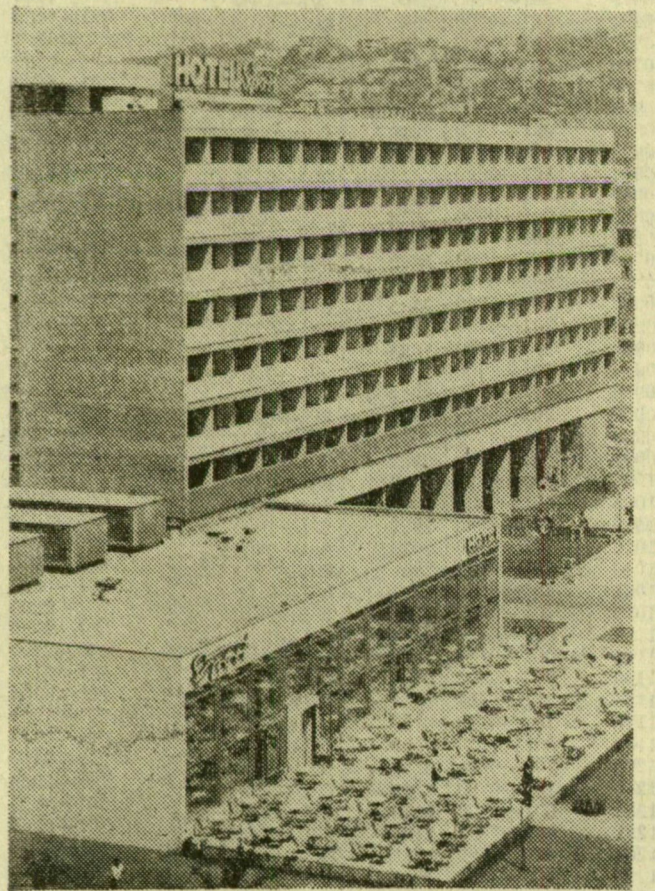
lődés: Magyarországon a nö-vekedés aránya állandó, évi 12—14 százalék. A külföldi szaklapok sok olyan elektro-mos háztartási újdonságról számolnak be, amely már nem is különlegesség vagy piaci szenzáció, hiszen a háztartási gépek iránti vásárlá-si kedv szinte járványszerű. Statisztikai adat, hogy a fejlett ipari országokban a lakosság összjövödelmének 2,6 százaléka háztartási gé-pek vásárlására megy el.

Konyhavillamosítás terü-léten Svédország, Svájc és Skócia vezet, ahol a konyhák 50—75 százaléka teljesen vil-lamosítva van, míg Belgium, Franciaország, Magyarország, Olaszország és Hollandia 6—10, százalékkal a kevésbé vil-lamosított konyhájú országok csoportjába tartozik. Vízme-legítővel legjobban ellátott ország Svájc — 54 százalék —, a hűtőszekrények haszná-lata pedig minden országban állandóan emelkedik.

Az Erősáramú Gyártmány-fejlesztési Intézet kimutatása szerint a háztartások villa-mosításával 1980-ra a ma-gyarországi otthonok 70 szá-zalékában lesz perszívó, 60 százaléklában mosógép és hű-tőszekrény; villamosvasalóval a háztartások 96, rádióval 100 és televízióval 88 százaléka rendelkezik majd.

J. A.

A főváros új színpoltjai



Budapesten, a látványosi Feneketlen-tó és közvetlen környéke ma a főváros egyik legszebb, leglátogatottabb pontja. A korszerű elgondolások alapján épült im-pozáns Sport Szálló — erről készült felvételünk —, va-lamint a festői környezet kellemes pihenést nyújt vendé-gi számára. Az egykor már majdnem betemetésre itéli feneketlen tó és környéke a főváros új színpoltja.

Micsoda öröm...

Ahogy ott ült előt-tem, teregette szív-szorító munkájának élményeit, az évtize-des munka doku-mentumait, tisztele-tet éreztem iránta, aki az egyik leghu-manistább, s legön-zetlenebb dolgot cse-lésközi az emberek között. Gyógypeda-gógus. A kifejezés találo, de nem a megszokott fogalmat takarja. Tulajdon-képpen a szellemileg „képezhetetlenek”, a magatehetetlen em-berké gyógyítója.

Gyerekeit először képekről ismertem meg. Minden ünne-pésről, rendezvény-ről, évzáróról szép kivitelű tablók tudó-sítanak, minden jé-tékot, sétát, minden élményt megörökített Dombórády Margit tanítónő gépe. Tisz-ta, csinosan öltözött, magukra talált gyerekek mosolyognak a képekről.

Mikor a szegedi egészségügyi gyer-mekotthonba kerül-nek, kettő, sőt tizen-öt éves korukban — beszélni se tudnak. S a tanítónő, sokszor az orvosok kétkedő mosolya ellenére ki-választ egyet, kettőt, tizet a „menthetle-nekből”. Számára nincs menthetetlen, veszendő ember.

— Miért csinálja?

— Nekik is joguk van élni. Tudja, mi-csoda öröm, mikor a gyerek beszél, fel-fogja a betűk, a szá-

mok világát, mikor a testileg is nyomorék gyermek életének emberi értelmet ad-hatunk? Nálunk még mértékkel kell mér-ni mindent. A láto-gató medikusoknak is azt szoktam mon-dani, ide csak az te-gye be a lábát, aki minden áldozatra kész.

Reggel megy, este jön. A munka, a hivatás egész embert kíván. A követelmé-nyeken, hivatalos utasításokon túl is tenni kell. Önzetlen-ül. Hisz az ál-do-zatnak akkor van ér-teke, ha nem várhat érte viszonzást az ember.

Minden tanítvá-nyárol elemzést ké-szít. Mosolygós fo-

tóik s a tárgyilagos beszámoló mellett lenk, egy mondat árulkodik sok he-lyven: tovább tanul, elvitte.

Az óvodai, a gyógypedagógiai elő-készítő csoportokban most harminc gye-ge van. Őt általános iskolása — mozgás-képtelen — kitűnőre vizsgázott.

Tíz éve, mióta éle-tét a gyerekeknek áldozta, három cso-port, s közel 40 gye-rek nőtt ki a keze alól. Negyven em-ber, aki biztos nem lesz a társadalom és a családja terhére. Akik teljes értékű emberi életet élhet-nek. Jórészen neki köszönhetik.

J. A.